

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Anna Kalata

BM-II-0702-304-EN/07
DPS-II-0700-223-1-MJ/07

SEKRETA R I I
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 28.01.07. zał. 26.01.07
nr. 88.1 podpis. Kozłowski

Warszawa, dnia 23 stycznia 2007 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 26.01.07 BZ
nr. 628 podpis.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na wystąpienie Pana Marszałka Senatu RP z dnia 10 stycznia 2007 roku, znak: BPS/DKS-043-015/07 dotyczące oświadczenia Senatora Antoniego Motyczki, złożonego podczas 24. posiedzenia Senatu w sprawie ubiegania się o status rodziny zastępczej uprzejmie informuję:

Procedura kwalifikacyjna dla kandydatów chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej jest jednolita i określona przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64 poz. 593 z późn. zm.) i rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. nr 233, poz. 2344).

Zgodnie z art. 73 ust.1 ustawy o pomocy społecznej pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzony osobom, które spełniają określone kryteria:

- dają rękojmię należytego wykonywania zadań rodziny zastępczej;
- mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- korzystają z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- nie są lub nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, nie są ograniczone we władzy rodzicielskiej ani też władza rodzicielska nie została im zawieszona;
- wywiązują się z obowiązku łożenia na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby, gdy ciąży na nich taki obowiązek z mocy prawa lub orzeczenia sądu;
- nie są chore na chorobę uniemożliwiającą właściwą opiekę nad dzieckiem, co zostało stwierdzone zaświadczeniem lekarskim;
- mają odpowiednie warunki mieszkaniowe oraz stałe źródło utrzymania;
- uzyskały pozytywną opinię ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

Przy doborze rodziny zastępczej dla dziecka uwzględnia się także:

- osoby spokrewnione lub spowinowaczone z dzieckiem, jeżeli dają gwarancję poprawy sytuacji dziecka;
- przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;

- odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a dzieckiem;
- poziom rozwoju i sprawności dziecka, wymagania w zakresie pomocy profilaktyczno wychowawczej lub resocjalizacyjnej oraz możliwości zaspokajania potrzeb dziecka;
- zasadę nierozłączania rodzeństwa;
- w miarę możliwości opinię wyrażoną przez dziecko.

W przypadku kandydatów do sprawowania funkcji niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej uwzględnia się jeszcze, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004r. w sprawie rodzin zastępczych, takie elementy jak:

- predyspozycje psychofizyczne kandydatów do pełnienia tej funkcji w zależności od typu rodziny zastępczej;
- umiejętności niezbędne w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach;
- doświadczenie w pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach;
- informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym;
- warunki mieszkaniowe kandydatów pozwalające na przyjęcie dziecka o szczególnych potrzebach.

Ponadto, kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zobligowani są przepisami ustawy o pomocy społecznej do odbycia szkolenia, o którym mowa w art. 77 wyżej wspomnianej ustawy. Szczegółowy zakres szkolenia określa § 6 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004r. w sprawie rodzin zastępczych.

Trudno jest się więc zgodzić ze stwierdzeniem jakoby kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej musieli posiadać wykształcenie pedagogiczne.

Nie mogę również zgodzić się z informacją dotyczącą liczby rodzin zastępczych. Z danych przekazanych przez Wojewodów w półrocznych i rocznych sprawozdaniach MPiPS 03 wynika, że w każdym powiecie na terenie kraju funkcjonują rodziny zastępcze.

Rodziny zastępcze, z którymi spotkał się Pan Senator być może myślały o niewielkiej liczbie niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych, które faktycznie są nierównomiernie rozmieszczone na terenie kraju. Należy jednak pamiętać, że tworzenie takich rodzin zależy od potrzeb występujących na terenie powiatów i od pomysłu na budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Odnosząc się do poruszonej przez Pana kwestii dzieci przebywających w domach dziecka informuję, że zgodnie z danymi zawartymi w w/w sprawozdaniu na terenie Polski funkcjonuje 459 placówek opiekuńczo-wychowawczych (są to placówki interwencyjne, socjalizacyjne i wielofunkcyjne), w których przebywa 23 203 dzieci. Natomiast placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego jest 260, w których przebywa 2 318 dzieci.

Tak duża dysproporcja w liczbie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i w pozostałych typach placówek wynika z przepisów prawnych. Zgodnie z § 24 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. nr 37 poz. 331) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego może przebywać od 4 do 8 dzieci, natomiast przy założeniu osiągnięcia do końca 2010 roku określonych prawem standardów w pozostałych typach placówek liczba ta nie powinna przekroczyć trzydziściorga dzieci.

Zdaję sobie sprawę z tego, że rodzina zastępcza jest optymalną formą opieki nad

dziećmi, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w rodzinie własnej i liczba rodzin zastępczych powinna się zwiększać, kosztem zmniejszającej się liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Niestety nie zauważamy w tym zakresie znaczących zmian. Wynika to przede wszystkim z mentalności naszego społeczeństwa. Jeżeli już rodziny zdecydują się na zaopiekowanie się dzieckiem, to raczej wybierają przysposobienie go niż pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

Pragnę również zwrócić uwagę, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w dalszym ciągu poszukuje nowych, najbardziej optymalnych rozwiązań dotyczących zasad organizowania opieki zastępczej. Dlatego też duży nacisk kładziemy na odpowiedni dobór kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych, ich profesjonalne szkolenie oraz sprawowanie właściwej opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych. Natomiast placówki opiekuńczo-wychowawcze są zobligowane, po pierwsze, do osiągnięcia standardów, a po drugie, do zmiany trybu opieki nad dziećmi, tak aby warunki panujące w placówkach i sposób opieki i wychowania nad dziećmi był najbardziej zbliżony do rodzinnego.

Prawidłowo funkcjonujący system opieki nad dzieckiem i rodziną, to taki dzięki, któremu jak najmniej dzieci będzie trafiało poza rodzinę. Stanie się tak dopiero wtedy, gdy rodziny otrzymają odpowiednie wsparcie w rozwiązywaniu ich problemów opiekuńczo-wychowawczych. Może to nastąpić poprzez rozwój szeroko rozumianej profilaktyki w najbliższym środowisku, a także poprzez poprawę warunków bytowych rodzin. Dlatego też należy podjąć działania systemowe dotyczące poprawy sytuacji rodzin w Polsce.

Z poważaniem
MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Anne Kalata
Anna Kalata